

39. rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.

**Wojciech Jaruzelski ogłasza stan wojenny. Warszawa,
13.12.1981 r. Fot. PAP/L. Pękalski**

[https://dzieje.pl/aktualnosci/rocznica-wprowadzenia-
stanu-wojennego-w-polsce](https://dzieje.pl/aktualnosci/rocznica-wprowadzenia-stanu-wojennego-w-polsce)

**Przemówienie generała armii Wojciecha Jaruzelskiego
o wprowadzeniu stanu wojennego 13 XII 1981 roku
(fragmenty):**

Obywatele i obywatelki Polski Rzeczypospolitej Ludowej!

Zwracam się dziś do Was jako żołnierz i jako szef rządu polskiego. Zwracam się do was w sprawie wagi najwyższej.

Ojczyzna nasza znalazła się nad przepaścią.

Dorobek wielu pokoleń, wzniesiony z popiołów polski dom ulega ruinie. Struktury państwa przestają działać. Gasnącej gospodarce zadawane są codziennie nowe ciosy. Warunki życia przytłaczają ludzi coraz większym ciężarem.

Przez każdy zakład pracy, przez wiele polskich domów przebiegają linie bolesnych podziałów. Atmosfera nie kończących się konfliktów, nieporozumień, nienawiści- sieje spustoszenie psychiczne, kaleczy granice tolerancji. Strajki, gotowość strajkowa, akcje protestacyjne stały się normą...

Obywatelki i obywatele!

Wielki jest ciężar odpowiedzialności, jaka spada na mnie w tym dramatycznym momencie polskiej historii. Obowiązkiem moim jest wziąć tę odpowiedzialność- chodzi o przyszłość Polski, o którą moje pokolenie walczyło na wszystkich frontach wojny i której oddało najlepsze lata swojego życia.

***Ogłaszam, że w dniu dzisiejszym ukonstytuowała się
Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego.***

Rada Państwa, w zgodzie z postanowieniami konstytucji, wprowadziła dziś o północy stan wojenny na obszarze całego kraju ...

W imię interesu narodowego dokonano zapobiegawczo internowania grupy osób zagrażających bezpieczeństwu państwa. W grupie tej znajdują się ekstremalni działacze „Solidarności” oraz nielegalnych organizacji państwowych...”.

(za: Historia 1789- 1990, Wybór tekstów źródłowych, Warszawa 1995, s. 287- 289)

**Wprowadzenie stanu wojennego, 13 grudnia 1981 r. Fot. NAC
Bojowe wozy piechoty w Warszawie na ul. Sobieskiego przy
skrzyżowaniu z Dolną, 1981 r.**

<https://warszawa.naszemiasto.pl/tag/zdjecia-ze-stanu-wojennego>

Stan wojenny był przewidziany konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na wypadek zagrożenia wewnętrznego lub zewnętrznego państwa. W tym czasie miały podlegać zawieszeniu niektóre prawa obywatelskie, zwiększone miały być kompetencje wojska i zaostrzone rygory porządku publicznego. Wprowadzony został 13 grudnia 1981 roku uchwałą Rady Państwa. Władze państwowe motywowały tę decyzję dezorganizacją rynku, zwłaszcza żywnościowego, wymykającą się wszelkiej kontroli żywiolową akcją strajkową, postępującym rozkładem struktur państwowych, a także groźbą eskalacji działań pozaprawnych, głównie „Solidarności”, co zagrażało wybuchem wojny domowej. Jednym z głównych motywów było zagrożenie interwencją zewnętrzną ze strony ZSRR i innych państw Układu Warszawskiego. Było w istocie wyborem mniejszego zła. Wprowadzenie stanu wojennego zawiesiło działania sejmu i innych władz państwowych. Powołana Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON) z generałem Wojciechem Jaruzelskim jako przewodniczącym (pełnił on wówczas funkcję I sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej) nie zastąpiła żadnego z konstytucyjnych organów władzy państwowej. Sejm PRL na posiedzeniu, w dniu 25 stycznia 1981 roku, zatwierdził prawie jednogłośnie dekrety Rady Państwa (1 głos przeciw). Dokuczliwą uciążliwością stanu wojennego było początkowo wyłączenie telefonów, potem poddanie treści rozmów kontroli, prawo cenzury

korespondencji, zakaz poruszania się po ulicach miast w godzinach nocnych (tzw. godzina milicyjna trwająca od 22.00 do 06.00), a przede wszystkim internowanie wielu rzeczywistych i przypuszczalnych działaczy opozycji politycznej, głównie z Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, ale także grupy byłych działaczy PZPR z Edwardem Gierkiem. Zakazano działalności związkom zawodowym. W odpowiedzi na wprowadzenie stanu wojennego Stany Zjednoczone i inne kraje zastosowały wobec Polski restrykcje gospodarcze, co wpłynęło na pogorszenie się i tak bardzo trudnej sytuacji ekonomicznej kraju i warunków życia ludności. Rygory stanu wojennego były stopniowo redukowane, a internowani zwalniani. W grudniu 1982 roku, stan wojenny został zawieszony, a 22 lipca 1983 roku zniesiony.

Elżbieta Furgalska